

John Steele

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakija: John Steele

Vireilletulopvm: 2.10.2018

Etuoikeuspvm: 2.10.2018

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla edellä mainitulle hakijalle kullanhuuhdontaluvan lupatunnuksella HL2018:0024

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetty edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhdonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 5,3 ha

Alueen nimi: Kaikki Peliin

Sijainti: Inari, Lappalaisenoja, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, Hammastunturin erämaa-alue, Natura 2000-alue (Hammastunturin erämaa).
Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2)

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdonta-lupa on voimassa neljä (4) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaololle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kullanhuuhdonnan suorittamiseen lupa-alueella yhdellä kaivuyksiköllä. Vuosittainen kaivumäärä saa olla enintään 1000m³ vuodessa. Luvan saaja on suunnitellut tekevänsä alkuvaiheen tutkimuksia lapiokaivuuna.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan konekaivun harjoittamiseen tarvitaan kullanhuuhdonta-luvan lisäksi ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia, kuten esimerkiksi maa-aineksen kulkeutumista vesistöön luvanmukaisen toiminnan johdosta aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Toiminta-aikana alueella mahdollisesti laiduntaville poroille ei saa aiheuttaa häiriötä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 50 §.

Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kulanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta. Alueella tai sen läheisyydessä ei ole erityisiä porotalouden rakenteita.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kulanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä.

Kulanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kulanhuuhdontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kulan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kulanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kulan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kulanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kulanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kulanhuuhdontaluvan haltijan on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kulanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennäisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on asetettava 1200 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Tämä vakuus kattaa lapiokaivun alueella. Vakuus tulee korottaa 3000 euron suuruiseksi ennen kuin luvan haltija aloittaa mahdollisen konekaivun alueella.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy hakemuksessa esitetyn kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella.

Alueella on suunniteltu aluksi harjoitettavan lapiokaivuuna tapahtumaa tutkimustoimintaa, jonka jälkeen alueella harjoitetaan konekaivua vuosittain käsiteltävän maamäärän ollessa enintään 1000 m³.

Alue on helposti saavutettavissa.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, Asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen

ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdonta-alueen korvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdonta-alueen lupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomainen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvan haltijoiden haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Alueelle ei saa rakentaa kaivoslain mukaisia rakennelmia.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §.

Lupahakemuksen mukaisesti. Alueelle ei ole haettu lupaa rakennelmille.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 27.2.2019.

Lausuntopyyntö ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyyntö ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 28.1.2019

Ivalon paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 28.1.2019

Metsähallituksen lausunto 25.2.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien John Steelen kultanhuuhdentalupahakemusta HL2018:0024. Haettu alue sijaitsee Ivalojokeen laskevan Lappalaisenojan varrella, Hammastunturin erämaa-alueella Inarin kunnassa. Alue kuuluu myös Natura—alueeseen Hammastunturin erämaa, FI1300203. Haetulla alueella (5.3 ha) on tarkoitus harjoittaa koneellista kullankaivua. Käsiteltävä maamäärä on hakijan mukaan enintään noin 1000 m³ vuodessa. Toiminnan valmistelutyössä käytetään 20 tonnin kaivinkonetta. Varsinainen rikastustyö tehdään Steelen mukaan yhdellä alle 8 tonnin kaivinkoneella, mutta apukoneena voidaan käyttää isompaa kaivinkonetta ja maisemoinnissa puskutraktoria. Hakemuksesta (päiväys 1.10.2018) käy ilmi, että hakija ei ole vielä jättänyt ympäristölupahakemusta, vaan tutkii aluetta ensin lapiokaivumenetelmin.

Hakijan esittämistä tiedoista poiketen alue ei ole metsätalousaluetta vaan kokonaisuudessaan erämaalain mukaista erämaa-aluetta. Alueella tehdyistä hakkuista on jo kymmeniä vuosia.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten kasvilajien havaintoja Hertta, LajiGis tai laji.fi -tietokannoissa. Alueelta ei ole myöskään tiedossa uhanalaisia tai erityistä huomiota vaativia luontotyyppisiä.

Hakijan tulee huomioida, että toimittaessa Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella on toimenpiteestä vastaavan tehtävä Luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 b §:n mukainen ilmoitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäännöksiä, rakennusperintökohteita tai muita kulttuuriperintökohteita. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Yli 100-vuotiaat rakennusten ja rakennelmien rauniot ja muut ihmistoiminnan jättämät jäännökset ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan mahdollinen muinaisjäännos, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Saamelaismuseolle, joka päättää jatkotoimenpiteistä. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet, kuten merkittävät nuoremmat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuuhdontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla. Ympäristöluvan ehtoja on noudatettava.
- Kaivutyöhön liittyvä leiriytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuuhdonta-alueen sisäpuolella.
- Mahdollisille rakennelmille ja rakennuksille (mainittu myös lupahakemuksessa) on hankittava etukäteen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston luvat.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.
- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
 - Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuuhdonta-alueella on puustoatutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
 - Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuuksi.
 - Palsin metsäautotieltä liikennöiminen haetulle kaivualueelle vaatii Metsähallituksen maastoliikenneluvan

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lausuntopyynnössään Tukes pyysi samalla kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja

muut maankäyttömuodot. Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi."

Kyseisen kullanhuuhdantalupahakemuksen osalta Metsähallitus viittaa edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen. Metsähallitus toteaa kuitenkin, että kaikkien Saariselkä-Kuttura-Ivalojoiki -alueen kullanhuuhdantalupa-alueiden yhteisvaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamiselle Metsähallituksen Luontopalvelut ei osaa arvioida.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 28.1.2019
Inarin kunnan lausunto 9.2.2019

Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 28.1.2019

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 20.2.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Lapin ELY-keskuksen lausuntoa John Steelen kullanhuuhdantalupahakemuksesta HL2018:0024 (pinta-ala 5 ha). Lupaa haetaan neljäksi vuodeksi. Haettu alue sijaitsee Lappalaisenojan varressa Inarin kunnassa. Hakijalla ei ole alueelle voimassa olevaa ympäristölupaa.

Alue sijaitsee Hammastunturin erämaa-alueella EMA120009 ja Hammastunturin erämaa FI1300203 Natura -2000 alueella.

Toiminnan suunniteltu maankäyttö on enintään n. 1 000 m³/vuosi. Toimintaa tehdään yhdellä kaivuyksiköllä, johon kuuluu yksi kaivinkone, kooltaan enintään 6 tonnia. Huuhdonnassa käytetään suljettua kiertovesijärjestelmää. Veden kierrätysnopeus on enintään 1500 l/min.

Haettavana olevalla kullanhuuhdonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n

uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja tai petolinnun pesäreviirejä.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kullanhuuhdontatoiminta ei todennäköisesti heikennä Natura-alueen luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä siten tarvita, kuitenkin kaikessa Natura 2000 -alueilla harjoitettavassa toiminnassa on huolehdittava siitä, ettei toimenpiteillä merkittävästi heikennetä alueen valinnan perusteen olevia luontotyyppisiä tai lajien elinympäristöjä.

Erämaa-alueella toimittaessa on otettava huomioon erämaalain säännökset ja tavoitteet, erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma ja Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Alueelta ei kaikilta osin ole tehty ympäristöhallinnon toimesta systemaattisia uhanalaisinventointeja, vaan tiedot perustuvat otantaluonteisiin inventointeihin ja kasviharrastajien ilmoittamiin esiintymätietoihin. Näin ollen alueella saattaa olla uhanalaisten ja direktiivilajien esiintymiä, jotka eivät ole ympäristöhallinnon tiedossa. Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdontatoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiesiintymät on rajattava huuhdonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Edellä mainitut seikat huomioiden Lapin ELY-keskus ei näe estettä kullanhuuhdontaluvan myöntämiselle. Suunniteltu toiminta vaatii kuitenkin ympäristöluvan eikä sitä saa aloittaa ennen kuin ympäristölupa on myönnetty ja se on lainvoimainen tai lupa toiminnan aloittamiseen myönnetään muutoksenhausta huolimatta, sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on hyväksynyt kullanhuuhdontaluvan ja päätös on tullut lainvoimaiseksi.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 28.1.2019
Saamelaiskäräjien lausunto 27.2.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaiskäräjiltä lausuntoa kullanhuuhdontaa koskevista hakemuksista. Lupa-alueet HL2013:0021 Puistopuron kaivos, HL2018:0023 Suolamänty ja HL2018:0024 Kaikki peliin sijoittuvat peräkkäin Lappalaisenojan varrelle Ivalojoen vesistöalueella Ivalon paliskunnan alueella saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjien lakisääteisenä tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevat asiat (saamelaiskäräjälaki 5 §).

Kaivoslain mukaan kullanhuuhtonta ei saamelaisten kotiseutualueella saa heikentää saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia (kaivoslaki 50 §). Edelleen laki edellyttää, että lupaharkinnan pohjaksi selvitetään yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa kullanhuuhtontaluvan mukaisesta toiminnasta saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen kohdistuvat vaikutukset ja että haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi harkitaan tarvittavat toimenpiteet (kaivoslaki 38 §).

Hakemuksilla suunnitellaan laajennettavan kullanhuuhtontatoimintaa Lappalaisenojan varressa. Jarmo Rajaniemelle on myönnetty 5.6.2018 jatkolupa koskien lapiokaivua kymmeneksi vuodeksi, jota hän nyt hakee muutettavan koneellisen kaivun mahdollistavaksi luvaksi (lupa-alue HL2013:0021). Rajaniemelle on myönnetty lupa 4,6 ha kokoiselle lupa-alueelle ja hakemuksessa on sen kooksi nyt ilmoitettu 5,4 ha. Edellisen viereen Rajaniemi hakee uutta lupa-aluetta (lupa-alue HL2018:0023, samoin 5,4 ha), jolla harjoitettaisiin koneellista kullankaivua. Ympäristölupaa ei ilmoiteta olevan. Lisäksi John Steele hakee uutta kullanhuuhtontalupaa Rajaniemen perään yläjuoksulle (lupa-alue HL2018:0024, 5 ha). Tarkoitus on kaivaa kaivinkoneella. Kaivosviranomainen on lisäksi 9.5.2018 antanut lupapäätöksen, joka koskee Steelen lupa-alueen viereen sijoittuvaa lupa-aluetta HL2013:0008. Toiminta tapahtuu Hammastunturin erämaa / Natura 2000 -alueella, Ivalon paliskunnan alueella.

Rajaniemi on hakemuksiensa liitteeksi toimittanut Antti Peroniuksen laatiman tekstin ympäristölupahakemuksia varten, jossa arvioidaan kullanhuuhtontatoiminnan vaikutuksia saamelaiskulttuuriin.

Saamelaiskäräjät toteaa huolestuneena kullanhuuhtontatoiminnan edelleen leviävän Ivalojoen vesistöalueella, nyt kyseessä olevalla erämaalain mukaisella erämaa-alueella ja Natura 2000 -alueella. Nyt käsillä olevat hakemukset levittävät koneellisen kaivun Lappalaisenojan uomalle, lähimmillään noin kilometrin päähän Ivalojoesta. Koneellisen kullanhuuhtontannon ympäristövaikutukset koostuvat vesistö-, kasvillisuus- ja meluvaikutuksista. Näiden vaikutusten kautta kullanhuuhtontatoiminta muodostaa häiriöiden ja pilaantumisen lähteen kuten poronhoitajien kokemukset ja vesistötarkkailuraportit kertovat.

Saamelaiskäräjät ei hyväksy esittämiensä näkökohtien vääristelyä ja epätodeksi esittämistä, kuten Lapin kullankaivajien liiton toimesta tapahtuu. Saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskulttuuriin kuuluvilla elinkeinoilla on perustuslain ja YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen mukainen vahva suoja. Kun puhutaan esimerkiksi poronhoidon luontoperusteisuudesta, käsittää se myös poronhoitoon sisältyvän tietotaidon, joka on perinteistä tietoa luonnonolosuhteista ja porojen käyttäytymisestä. Modernien työvälineiden käyttäminen ei poista tätä tietoa, kun taas

saamelaiskulttuurin elinkeinojen harjoittamisen edellytysten kaventuminen alue alueelta uhkaa kulttuuriperintöyhteisön olemassaoloa. Saamelaiskäräjät antaa mielellään aihepiiriin liittyen lisätietoja sekä kullanhuuhtojille että viranomaisille. Näiden tehtäväksi jää kuitenkin tiedon omaksuminen. Saamelaisilla on alkuperäiskansana ja kulttuuriperintöyhteisönä tulkintaoikeus kieltään ja kulttuuriaan koskevissa asioissa. Lisäksi KP-sopimuksen täytäntöönpanoa seuraavan ihmisoikeuskomitean tulkintojen mukaan alkuperäiskansan oikeuksien huomioimisessa ja täyttämässä on keskeisesti kyse valtion ja sen viranomaisten neuvotteluvollisuudesta, kokonaisvaltaisesta harkinnasta ja kumulatiivisten vaikutusten arvioinnista (HE 132/2015 vp).

Saamelaiskäräjät pidättää edelleen voimassa lausuntonsa 1.2.2018, joka on lupapäätöksen HL2013:0021 liitteissä.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseo Siidalle 28.1.2019
Saamelaismuseo Siidan lausunto 27.2.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt Saamelaismuseo Siidalta lausuntoa John Steelen kullanhuuhtontalupahakemuksesta HL2018:0024 Kaikki Peliin Saamelaismuseo Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomainen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä rakennusperinnön ja maiseman suojelun ja hoidon suhteen.

John Steelen ullanhuuhtontalupahakemusalue HL2018:0024 sijaitsee Inarin kunnassa Kutturantien ja Ivalojoen välissä Ristiinanmorostonvaarojen lounaisosassa, Lappalaisenojan uoman latvavesillä noin 1000 m pitkänä joen uomaa seuraavana kaistaleena. Lappalaisenoja laskee Ivalojokeen.

John Steele hakee lupaa koneelliseen kullanhuuhtontaan 5 ha:n alueelle 4 vuodeksi. Alueella on tarkoitus harjoittaa koneellista kullankaivua, jonka vuosittaisen kaivumäärän arvioidaan olevan alle 1000 m³. Kaivu tapahtuu alle 8 tonnin tela-alustaisella, ympäröivällä kaivinkoneella. Valmistelussa voidaan käyttää suurempaa, noin 20 tonnin kaivinkonetta. Huuhdontaan käytettävä vesi on kokonaan kierrätysvettä ja sen kierrätysnopeus on enintään 1500 l/min. Hakemuksessa ei ole mukana kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa. Hakijalla ei ole voimassa oleva ympäristölupaa.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa alue on Hammastunturin erämaa-alueetta Se 6515. Hammastunturin erämaa-alueen kehittämisperiaatteena on, että alueen erämaaluonne säilytetään, saamelaiskulttuurin ja -luontaiselinkeinojen tarpeet turvataan sekä kehitetään luonnon monipuolisen käytön edellytyksiä. Lupahakemusalue kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen ja se on Ivalon paliskunnan poronhoitoalueella.

Kullankaivulupahakemusalueella ei ole suoritettu arkeologista inventointia eikä sen alueelta tunneta muinaismuistolaila (295/1963) suojeltuja kiinteitä muinaisjäänöksiä. Mikäli

alueelta havaitaan merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta, kuten pyyntikuoppia, liesiä tai muinaisesineitä, niistä on ilmoitettava kulttuuriperintöviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseo Siidan arkeologille.

Kyseessä on uusi koneellisen kullankaivun hakemus. Yksittäisenä lupahakemusalueena HL2018:0024 ei tässä laajuudessa uhkaa eikä vähennä alueen kulttuuriperintöarvoja. Lupahakemusalueella Lappalaisenojan uomassa, siitä kahden kilometrin säteellä Palsinojan uomassa ja siihen laskevia puroja ja kuruja pitkin leviää kullankaivualueiden ja lupahakemusalueiden verkosto. Niiden yhteisvaikutus maisemaan ja ympäristöön on kuitenkin suuri. Kullanhuuhdantalupahakemusten kokonaisvaltaiselle tarkastelulle on selkeä tarve tilanteessa, jossa yksittäiset, pinta-alaltaan pienet huuhdonta-alueet käytännössä muodostavat suuren yhtenäisen alueen. Suuruudeltaan enintään 7 hehtaarin vierekkäisiä kullanhuuhdonta-alueita tulee voida käsitellä laajempina aluekokonaisuuksina, esimerkiksi jokilaaksoittain tai muuten alueittain, jotta kullanhuuhdonnan kokonaisvaikutuksia voidaan arvioida maiseman, kulttuuriperinnön ja luonnonympäristön kannalta.

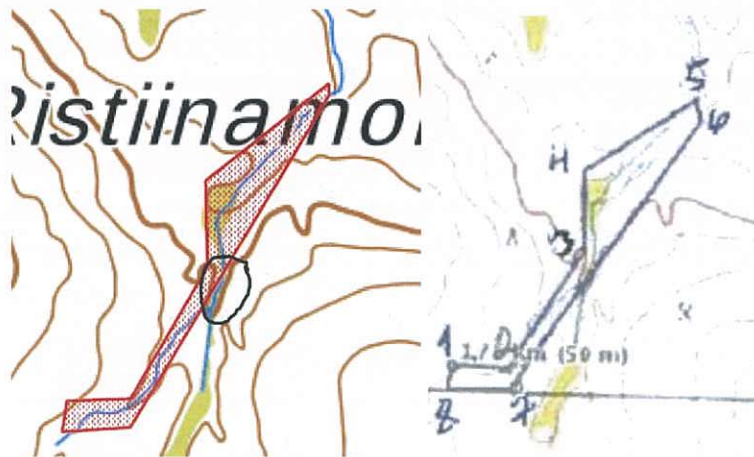
Näin ollen Saamelaismuseo Siida kehottaa TUKESia vastaavana lupa- ja valvontaviranomaisena käsittelemään kullanhuuhdantalupahakemuksia alueellisina kokonaisuuksina ja arvioimaan niiden yhteisvaikutuksia kyseisen alueen kulttuuriperintöön ja luonnonympäristöön sekä erityisesti maisemaan.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemukseen 28.4.2019 saapunut mielipide:

Pyydämme kohteliaasti, että huomioisitte valtaushakemuksen HL2018:0024-01, Steele John Ronald käsittelyssä alkuperäisen hakemuksemme HL2013:0008 ja jatkoaikahakemuksemme esitettyine aluekoordinaatteineen (liitetiedostona).

Olemme esittäneet jatkohakemuksessamme aluekoordinaatit oheisen liitteen mukaan pisteet 6-7 välisellä alueella, joka kattaa aiemman valtauksemme puron varren osalta. Esitimme jatkohakemukseen puron vartta, jota on kaivettu aiemmin, jotta kaivannot toimisivat vesimonttuina ja vesivarastoina ylemmän puron varren kaivuulle. Olette antamassanne päätöksessä hieman kaventaneet jatkohakemuksessa esittämäämme aluetta. Oletimme, että haluatte kaventaa aluetta, koska puron varsi on kaivettu. Emme lähteneet valittamaan asiasta, koska vesimonttuista saimme kaivuun vaatiman veden. Katsoimme säästävämme papereiden ja lupien käsittelyaikaa sekä viranomaisilta että itseltämme. Alla olevista kuvista oikean puoleisessa jatkohakemuksessa ollut esityksemme. Vasemman puoleisessa on esitys päätöksestänne, jossa puro vesimonttuineen on rajattu pois jatkohakemuksesta.

Kuva päätöksen karttaliitteestä

Kuva jatkohakemuksen esityksestä. Hakemukseen HL2018:0024-01 on sisällytetty kyseinen puronvarsi vierä viereen nykyisen valtauksenne rinnalle. Näin ollen kaivamamme puronvarsi vesimonttuineen jäisi uuden valtauksenhakijan alueeseen. Meidän nykyinen toiminta puron ylälatvalla vaarantuu vedenpuutteen vuoksi. Loppukesästä vettä on todella niukalti yläosassa valtausta. Aiemman valtauksen aikana kaivamamme vesimontut jäisivät uuden valtausalueen HL2018:0024-01 alueelle, mikäli hakemus hyväksytään esitettyssä muodossa. Lisäksi uuden valtauksen pääasiallinen kulku valtauksen yläosaan tulisi olemaan nykyisen leirialueemme läpi. Katsomme sen haittaavaan toimintaamme.

Pyydämme, että huomioitte asian turhien ristiriitojen ja riitatilanteiden välttämiseksi parhaaksi katsomallanne tavalla. Esitämme omalta kannaltamme kaksi ratkaisuvaihtoehtoa:
1) Kaivettua aluetta, puroa vesimonttuineen, ei hyväksytä HL2018:0024-01 hakemukseen ja kulkua valtauksen yläosaan tulee esittää leirin kiertämisellä.

TAI vaihtoehtoisesti

2) otatte uudelleen huomioon jatkohakemuksemme aluekoordinaatteineen (oheinen liite). Tässäkin tapauksessa kulku valtauksen yläosaan nykyinen leirialueemme kiertämällä tulee toteuttaa.

Muita muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Kyiseisellä alueella on harjoitettu aiemminkin kullanhuuhtontaa 1980-90-luvuilla. Lupaharkintaan sisältyy muun muassa toiminnasta ja muista lupa-alueen läheisyydessä olevista maankäyttömuodoista aiheutuvan yhteisvaikutuksen arviointi muun muassa saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin. Tämä käy ilmi muun ohessa päätöksen liitteestä 3.

Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta maastoliikenteeseen. Maastoliikenteen osalta toimivaltainen taho on Metsähallitus, jonka kanssa on sovittava mm. maastoliikenteeseen käytettävistä reiteistä.

Toisen kultanhuuhdontaluvan käsittelyssä vuonna 2013 tapahtunutta mahdollista virhettä ei voida käsitellä tässä päätöksessä. Kyseistä asiaa koskeva päätös on saanut lainvoiman vuonna 2014 ja mielipiteen jättäjä on sen jälkeenkin hakenut jatkoaikaa kyseiselle luvalla mainitsematta mahdollisesta virheestä. Näin ollen kyseinen alue on ollut nyt myönnetyn luvan saajan haettavissa hakemushetkellä.

Muut lausunnoissa esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu on 700 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1. Valitusosoitus

Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)

Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä

Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen

Liite 5. Panttaussitoumus

TIEDOKSI

Inarin kunta

Ivalon paliskunta

Lapin Ely-keskus

Metsähallitus

Petäjäjärvi Martti

Saamelaiskäräjät

Saamelaismuseo Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä mukaan lukematta.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

@oikeus.fi

Selvitys kullanhuuhdontaluvan HL2018:0024 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 247. Hakemuksia on vireillä 101. Hakemuksista yhteensä 49 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvulle. Näistä 17 kpl on sellaisia, jotka ovat tarkasteluhetkellä voimassa ja sisältyvät siten sekä hakemuksiin että voimassaoleviin lupiin (lähde: Kaivosrekisteri 9.5.2019). Lisäksi kullanhuuhdontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20 %.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan. Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomaisena on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuuhdontalupa-alue HL2018:0024 (5,3 ha) sijoittuu Inarin kuntaan, Lappalaisenojalle, Ivalon paliskunnan alueelle ja Hammastunturin erämaa-alueelle sekä Natura 2000-alueelle.

Ivalon paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 286000 ha ja Hammastunturin erämaa-alueen pinta-ala on 182231 ha. Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuu 122 kpl kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 575 ha. Näistä kyseisen lupa-alueen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 10 kpl, 44,7 ha. Alueen lähistöllä olevat lupa-alueet ovat olleet pääsääntöisesti kullanhuuhdontakäytössä vuosikymmenien ajan. Alueen läheisyydessä on vireillä myös 3 kpl kullanhuuhdontalupahakemuksia pinta-alaltaan noin 19 ha.

Kyseisellä alueella ja sen läheisyydessä on harjoitettu kullanhuuhdontatoimintaa viimeksi vuosituhannen vaihteessa. Tällöin kullanhuuhdontatoimintaan varattu alue on Lappalaisenojalla ollut pinta-alaltaan kokonaisuudessaan lähes vastaava kuin tälläkin hetkellä. Sijainniltaan alueet ovat aiemmin sijoittuneet hieman lähemmäs Ivalojokea.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa konekaivua, vuotuinen kaivumäärä on enintään 1000 m³. Luvan mukaiseen toimintaan tarvitaan myös ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä

Kullanhuuhdonta-alue sijoittuu Natura 2000 – luonnonsuojelualueelle Hammastunturin erämaa (FI 1300203). Alue on erämaalain (62/1991) mukainen erämaa-alue, jonka hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Koko Hammastunturin erämaa-alueella on 28 kpl vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia, joista 16 kpl liittyy porotalouteen. Kullanhuuhdonta-alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa muuhun alueiden käyttömuotoon liittyvää sopimusta.

Yleisesti vuokra- ja käyttöoikeussopimuksista ja niiden myöntämisestä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen

- 1.) Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi.
- 2.) Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohtan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.
- 3.) Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.
- 4.) Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.
- 5.) Vanhoille käyttöoikeussopimuksettomille rakennuksille voidaan tehdä omistajan hakemuksesta käyttöoikeus-sopimus, mikäli rakennus on rakennettu ennen erämaalain voimaantuloa 1991, rakennus on asumiskelpoinen, rakennuksen omistaja on kuntalainen ja omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kalastuksen tai keräilyyn tukikohtana. Rakennukselle on lisäksi hankittava kunnan myöntämä rakennus- tai toimenpidelupa.

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman tarkistamisen kaudelle 2006-2010 yhteydessä Metsähallitus on päättänyt, että erämaa-alueiden metsien hakkuista luovutaan, joten alueella ei harjoiteta metsätaloutta.

Pysyvien teiden rakentaminen on erämaa-alueelle laissa kielletty. Alueelle pääsee kulku-uraa pitkin.

Lupa-alueen läheisyydessä ei ole Metsähallituksen hallinnoimia vuokra-, autio- tai päivä tupia. Lupa-alueen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta.

Lupahakemusalueelle ei sijoitu poronhoitoon liittyviä rakennelmia. Metsähallitus on laatinut paliskuntain yhdistyksen kanssa yhteistyösopimuksen, jossa määritellään Metsähallituksen ja paliskunnan yhteistoiminta erilaisten maankäyttömuotojen yhteydessä.

Hammastunturin erämaa-alue on kuntalaisille merkittävä perinteinen metsästysalue. Lupametsästyspaine on alueella vähäinen. Metsästyspaine (kuntalaiset + lupametsästäjät) lupametsästysalueilla on ollut enimmillään 1,4 metsästysvuorokautta/km².

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhoidonluvassa annetut määräykset ja lainsäädännössä annetut velvoitteet, voidaan todeta, että kullanhoidonluvan HL2018:0024 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa olennaisesti heikennä saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta.

Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Hakija on osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuuhdontalupaa eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Erämaalaki (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910062>)

Hammastunturin erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma

<http://www.metsa.fi/hammastunturisuunnittelu>

Natura-alueen Hammastunturin erämaa- kuvaus [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Hammastunturin_eraama\(6156\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Hammastunturin_eraama(6156))